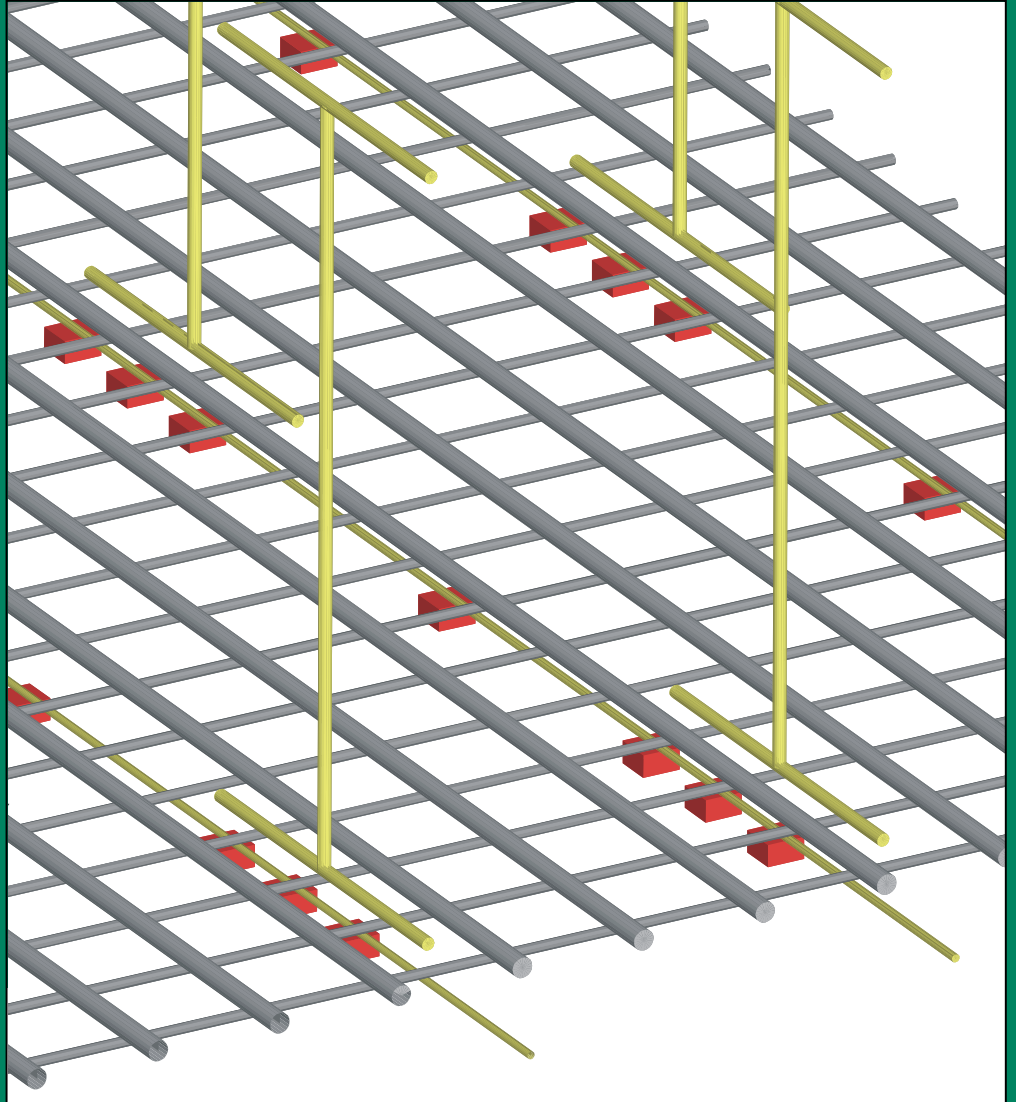

Tielaitos

Betoniraudotteiden suunnittelu

Sillansuunnittelu

Helsinki 2000

TIEHALLINTO
Siltayksikkö

Betoniraudotteiden suunnittelu

Tielaitos
TIEHALLINTO

Helsinki 2000

ISBN 951-726-698-7
TIEL 2170014

Raportin tuotanto:
Tielaitos
Tiehallinto
Siltayksikkö

Oy Edita Ab
Helsinki 2000

Julkaisua myy
Tielaitos, julkaisumyynti
Puhelin 0204 44 2053
Faksi 0204 44 2652
Sähköposti elsa.juntunen@tielaitos.fi

Tielaitos
TIEHALLINTO
Siltayksikkö
PL 33
00521 HELSINKI
Puhelinvaihe 0204 44 150

OHJE

25.10.2000

1249/2000/20/1

VASTAANOTTAJA

Tiepiirit
Tuotanto, tuotantoalueet
Tuotannon konsultointi, alueyksiköt

SÄÄDÖSPERUSTA

KORVAA

KOHDISTUVUUS

Tielaitos

VOIMASSA

1.12.2000 - toistaiseksi

ASIASANAT

Ohjeet, sillat, sillansuunnittelu, betoniteräkset, betonirakenteet, raudoitus

---

Betoniraidoiteiden suunnittelu (TIEL 2170014)

Tielaitoksen siltayksikkö lähettää oheisena ohjeen Betoniraidoiteiden suunnittelu sillansuunnittelussa noudatettavaksi 1.12.2000 alkaen.

Ohje täydentää Tielaitoksen sillansuunnittelua varten Suomen rakentamismääräyskokoelman ohjetta B4 Betonirakenteet sekä Tielaitoksen ohjetta Betonirakenneohjeet. Ohjeen avulla voidaan laatia työmaaystävällisiä raudoituksia ja laatia betoniteräsluettelo ja raudoituksen tuentasuunnitelma.

Apulaisjohtaja
Siltayksikkö

Juhani Vähäaho

Tieinsinööri

Matti Piispanen

LISÄTIETOJA

Matti Piispanen
Tielaitos, Siltayksikkö
Puh.0204442385

JAKELU/MYYNTI

Tielaitos, kirjasto
Puh.0204442053
Telefax 0204 44 2652

JAKELU   Aulis Nironen (kirje + alkusanat)
                  Jukka Isotalo (kirje + alkusanat)
                  Tiepiirit
                  Tiepiirit, siltainsinöörit
                  Htl, Hte
                  Hsi:n tekninen henkilökunta
                  Tuotantoalueet
                  Tuotannon sillansuunnittelijat
                  Kirjasto 2 kpl
                  TIEL:n ulkopuolinen jakelu

LIITE   Betoniraidoitteiden suunnittelu, TIEL 2170014

Alkusanat

Ohje "Betoniraidoitteiden suunnittelu" on tarkoitettu Tielaitoksen siltojen suunnittelua ja rakentamista varten täydentämään ohjeita "Siltasuunnitelma" TVH 722067, "Betonirakenneohjeet" ja "Betonirakenteiden yksityiskohtien ja raudoituksen suunnitteluohjeet" BY 30-5 siltä osin kuin ne koskevat betoniraidoitteiden suunnittelua.

Ohjeen tarkoituksena on yhtenäistää suunnittelukäytäntöä ja koota yhteen julkaisuun betoniraidoituksen suunnittelussa huomioon otettavat asiat.

Ohjetta laatineeseen hankeryhmään on kuulunut edustajia Tielaitoksen siltayksiköstä, Tielaitoksen konsultoinnista ja Fundia Betoniteräkset Oy:stä.

Helsingissä kesäkuussa 2000

Siltayksikkö

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	9
1.1 Ohjeen tarkoitus	9
1.2 Raudoituksen suunnitteluun liittyvät asiakirjat ja niiden soveltaminen	9
2 RAUDOITUKSEN SUUNNITTELUSSA HUOMIOITAVIA ASIOITA	10
2.1 Betoniterästankojen maksimipituus	10
2.2 Betoniterästangon todellinen halkaisija	10
2.3 Suojaavan betonipeitteen minimiarvot	10
2.4 Raudoituksen valmistus ja asennus	10
2.5 Valmistus- ja asennustoleranssit	12
2.5.1 Yleisperiaatteet	12
2.5.2 Molemmista reunoistaan tai päistään muottia vasten sijaitsevat teräkset	12
2.5.3 Rakenteen yläpintaan rajoittuvat teräkset	15
3 BETONITERÄSLUETTELON LAADINTA	16
3.1 Yleisperiaatteet	16
3.2 Luettelon laadinnan yksityiskohdat	16
4 RAUDOITUKSEN TUENNAN SUUNNITTELU	19
4.1 Raudoituksen tuentasuunnitelma	19
4.2 Vaakatasossa sijaitsevan raudoituksen tukeminen	19
4.3 Pystytasossa sijaitsevan raudoituksen tukeminen	21
4.4 Välikkeiden, tuentaterästen ja sidontojen mitoitus	22
4.4.1 Mitoitusperiaatteet	22
4.4.2 Vaakatasossa sijaitsevan raudoituksen tukeminen työteräksillä ja pukeilla	24
4.4.3 Päällysrakenteen yläpinnan raudoituksen tukeminen sitomalla	30
5 ESIMERKKI RAUDOITUKSEN TUENTASUUNNITELMASTA	35
5.1 Kansilaatan työterästen ja välikkeiden mitoituslaskelma	35
5.2 Raudoituksen tuentasuunnitelma	38
VIITTEET	39

LIITTEET

- 1A Betoniteräsluettelolomakkeet
- 1B Betoniterästen taivutustyytit
- 1C Yleisen taivutustyytin teräkset
- 1D Taivutusmitoiltaan muuttuvat terässarjat
- 1E Betoniteräsluettelon tiedonsiirtotiedosto

- 2 Esimerkki tuentasuunnitelman esittämisestä piirustuksessa

1 JOHDANTO

1.1 Ohjeen tarkoitus

Ohjeen tarkoituksena on yhtenäistää suunnittelukäytäntöä siten, että

- Raidoitteet voidaan valmistaa teollisesti ja mahdollisuuksien mukaan myös automaattisesti suunnittelijan paperi- ja sähköiseen muotoon tekemiä teräsluetteloita hyväksikäyttäen.
- Raidoituksen tuenta ja asennus on tarkoituksenmukaisesti esitetty.
- Kaikki raidoitteet, myös raidoituksen tuentateräksiset, voidaan toimittaa työmaalle esivalmistettuina, oikealla tavalla niputettuina ja terästen asentamisen edellyttämässä järjestyksessä.
- Suunnittelijoilla ja rakentajilla on yhteiset säännöt, joilla valmistus- ja asennustoleranssit otetaan huomioon.
- Tavoitteena on, että raidoiteiden valmistajien ei tarvitse tarkastaa piirustuksia eikä osaluetteloita. Rakentajien ja raidoitevalmistajien on voitava luottaa siihen, että asiakirjoissa annetut tiedot ovat virheettömät ja että raidoiteiden asennus ja betonointi on oikealla tavalla otettu huomioon.

Lisäksi ohjeella korostetaan sillansuunnittelijoille oikeiden ja käytännönläheisten raidoitusratkaisujen merkitystä ja vaikutusta työn toteuttamiskelpoisuuteen ja laatuun. Ohjeessa tuodaan esille niitä teknillisiä ja taloudellisia etuja, joita voidaan saavuttaa sillan suunnittelijan laatiessa raidoituksen tuentasuunnitelman.

Tässä ohjeessa on myös esitetty hyväksyttäviä suunnitteluperiaatteita, ratkaisuja ja esimerkkejä raidoituksen tuennalle ja asennukselle. Suunnittelija voi esittää näiltä osin tarkempia menetelmiä.

Ohjeessa ei käsitellä vedenalaisiin valuihin liittyvää raidoituksen tuentaa.

1.2 Raidoituksen suunnitteluun liittyvät asiakirjat ja niiden soveltaminen

Raidoituspiirustukset ja betoniteräsluettelot kuuluvat sillan rakennussuunnitelmaan. Raidoitus on suunniteltava siten, että raidoituksen tuenta on mahdollinen. Raidoituksen tulee ilmetä raidoituspiirustuksista ilman erillisiä teräsluetteloita. Betoniteräsluettelot esitetään sekä paperi- että sähköisessä muodossa.

Raidoituksen tuentasuunnitelma on osa raidoitusyösuunnitelmaa. Se voidaan niin haluttaessa sisällyttää suunnittelutoimeksiantoon. Työteräksiset voidaan esittää sillan betoniteräsluetteloissa ja raidoituspiirustuksissa, mutta ne erotetaan toimivista teräksistä esim. teräsposition T-etuliitteellä. Työterästen tiedot esitetään samalla periaatteella kuin toimivien terästen tiedot.

2 RAUDOITUKSEN SUUNNITTELUSSA HUOMIOITAVIA ASIOITA

2.1 Betoniterästankojen maksimipituus

Suomessa käytettävien betoniterästen varastopituus on 12 m +100/-0, mikä on myös betoniterästangon maksimipituus halkaisijaltaan 12 mm tai sitä ohuemmilla teräksillä. Halkaisijaltaan vähintään 16 mm:n teräkset voidaan toimittaa myös määrämittäisinä aina 18 metriin saakka, mikä on myös suositeltavaa silloin kun yli 12 m pitkien terästen tarve samassa hankkeessa on vähintään 5000 kg yhtä teräshalkaisijaa kohti. Tällöin terästen pituus kannattaa useimmissa tapauksissa rajoittaa 16 m, koska tätä pidempien tankojen kuljetus työmaalle edellyttää erikoiskuljetusta.

2.2 Betoniterästangon todellinen halkaisija

Suunniteltaessa päällekkäisiä raudoituserroksia on otettava huomioon, että harjatangon todellinen halkaisija on suurempi kuin tangon nimellishalkaisija. Yksittäisen harjatangon todellinen halkaisija on noin 15% suurempi kuin tangon nimellishalkaisija. Ristikkein sijaitsevilla raudoituserroksissa harjatangoille voidaan kuitenkin suunnittelussa käyttää arvoa 10 %, koska harjat "asettavat" aina jonkin verran toistensa lomaan.

2.3 Suojaavan betonipeitteen minimiarvot

Raudoituspöörustuksiin on nimiön yläpuolelle merkittävä yksiselitteisesti teräksiä suojaavan betonipeitteen arvot.

Suojaava betonipeite määräytyy telaitoksen suunnitteluohjeiden [4] mukaan.

Betonipeitteelle annetut minimiarvot koskevat myös työteräksiä.

Työterästen käyttö on otettava huomioon suunnitelmissa. Esim. kannen alapinnan toimivan teräksen suojaetäisyydeksi saadaan $35 + 12 \cdot 1,1 \text{ mm} = 48 \text{ mm}$, kun tuentaan käytetään 12 mm:n työteräksiä.

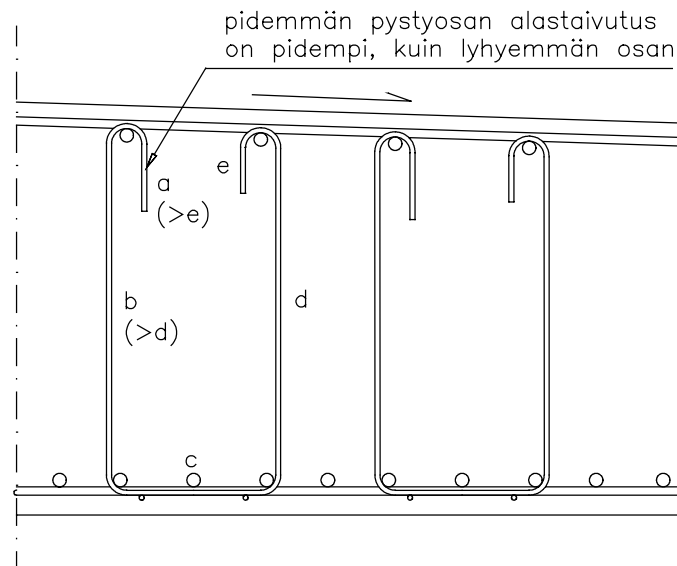
2.4 Raudoituksen valmistus ja asennus

Raudoituksen yksityiskohtaisessa suunnittelussa otetaan huomioon Betoniyhdistys ry:n julkaisussa By30-5 esitetyt asiat. Yli 1,5 m korkeissa rakenteissa on lisäksi oltava vähintään 150 mm leveät valuaukot enintään 1,2 m välein betonointiputkea varten. Betonin tiivistämistä varten on raudoituksen yläpinnassa oltava 80 - 100 mm leveät aukot noin 300 mm:n jaolla molempiin suuntiin.

Samalla positionumerolle merkittyjen raudotteiden mitat voivat olla myös muuttuvia. Pieniä osamittojen muutoksia on vältettävä, jotta erikokoiset te-

räkset voidaan asennusvaiheessa erottaa toisistaan. Yksittäisen osamitan muutoksen ("minimiporrastuksen") on oltava vähintään 10 mm. Mikäli muutos on tätä pienempi, raudotteet ryhmitetään vakiomittaisiin eriin, joissa eri ryhmiin kuuluvien terästen osamittojen pituusero on 10 mm. Tämä ryhmitely tehdään raudoitetehtaalla automaattisesti, mikäli teräsluettelo on merkitty minimiporrastus luvussa 3 esitetyllä tavalla.

Mikäli saman teräksen kahden vastakkaisen osan mitat poikkeavat toisistaan vähemmän kuin 20 mm on taivutusmitat annettava siten, että sen erimittaiset osat ovat helposti tunnistettavissa (kuva 1).

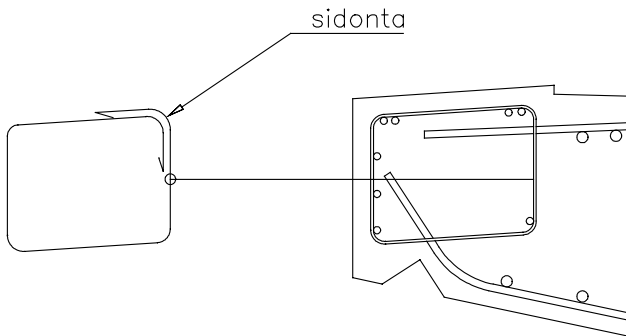
Kuva 1 Esimerkki alas taivutettujen osien pituuseron käytöstä hakateräksen lyhyemmän ja pidemmän pystyosan merkitsemiseen.

Hattuhakojen (D-typin hakateräksistä koottujen umpihakojen) käyttöä ei suositella tavanomaisissa siltarakenteissa. Esimerkiksi kuvan 1 W-typin hakojen käytöllä pystytään paremmin varmistamaan raudoituksen yläpinnan oikea korko.

Halkaisijaltaan suuria teräskokoja on vältettävä silloin kun nämä raudotteet ovat vaikeita sitoa. Tämä koskee erityisesti vinoon asentoon asennettavia pitkiä teräksiä.

Taivutetuissa teräksissä vain yksi sivumitta saa ylittää 2 m. Kahden taivutuksen väli saa olla enintään 2 m. Tällöin pieniä taivutuskulmia ei tarvitse ottaa huomioon. Vaakatasossa sijaitsevia pitkiä tankoja, joissa on pieni taivutuskulma (esim. kahteen suuntaan kallistetun kansilaatan yläpinnan jako-raudoitus) ei tarvitse taivuttaa etukäteen, kun teräksen halkaisija on 16 mm tai sitä pienempi.

Umpihaan jatkokset sidotaan toisiinsa yhdestä nurkasta, joka sijaitsee raudituksen yläpinnassa sillan keskiosan puolella (kuva 2).

Kuva 2 Reunapalkin haan sidonta.

2.5 Valmistus- ja asennustoleranssit

2.5.1 Yleisperiaatteet

Raidoiteiden mitoituksessa, asennuksessa ja valmiissa betonirakenteissa sallitaan betoninormien B4 kohdan 4.2.7 taulukon 4.9 mukaan tietyt mittapoikkeamia, joita pidetään satunnaisina ja tahattomina. Sallittujen mittapoikkeamien hyväksikäyttö raudituksen suunnittelun ja toteutuksen helpottamiseksi ei ole sallittua, koska se johtaisi rakenteiden systemaattiseen alimitoitukseen. On myös nähtävissä, että mikäli muottien ja raidoiteiden sallitut mittapoikkeamat sattuvat samanaikaisesti epäedulliseen suuntaan, alittuvat valmiin rakenteen laatuvaatimukset esimerkiksi suojaavan betonipeitteen ja pääraudoituksen tehollisen korkeuden osalta. Näin ollen suunnittelijan on annettava raidoiteiden mitat siten, ettei tuentasuunnitelmassa ole tarpeen muuttaa raidoiteiden osamittoja.

2.5.2 Molemmista reunoistaan tai päistään muottia vasten sijaitsevat teräkset

Palkkien hakojen vaakamitalla kuten ei myöskään sillan poikittaisen raudituksen pituudella ole ratkaisevaa merkitystä rakenteen kantavuuteen. Näistä mitoista suunnittelija tekee vähennyksiä, jotta nämä raidoitteet eivät tulisi liian lähelle muottipintaa. Vähennyksen suuruus riippuu rakenteen sivumitoista (taulukko 1).

Taulukko 1 Raidoitteen osamittävähennys.

Rakenneosan sivumitta [mm]	Vähennys [mm]
≤500	10
>500-1000	15
>1000-2000	20

Raidoituspirstuksiin ja -luetteloihin merkitään todelliset mitat (mitat joissa vähennys on mukana). Osamittojen muutos raidoitetehtaalla tai työmaalla edellyttää suunnittelijan hyväksymää suunnitelman muutosta.

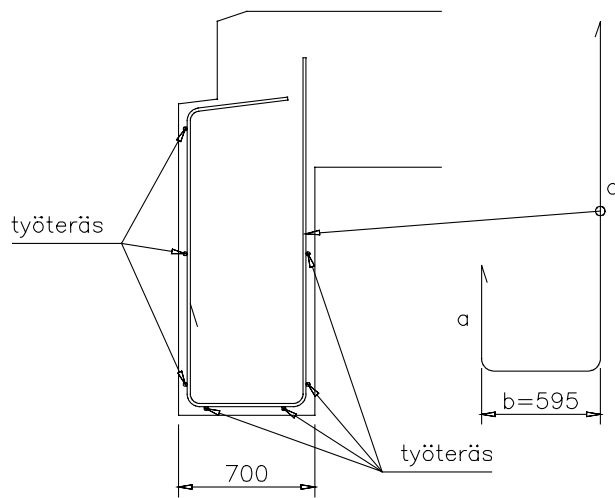
Näin menetellen voidaan sallia raidotteiden osamitoissa satunnaisia ja tahattomia poikkeamia, jotka ovat 5 mm edellä esitettyjä vähennyksiä pienemmät ja jotka myös voivat olla $\pm$ merkkisiä.

Kuvassa 3 on esitetty esimerkki päätypalkin hakateräksen mitoituksesta.

Pilareissa ja levymaisissa tai seinämaisissa rakenteissa ei edellä esitettyä vähennystä sallita, koska tämä johtaisi rakenteen alimitoitukseen:

- Pilareissa on pyrittävä tekemään haat siten, että taivutettu haka tukeutuu ainoastaan toisesta päästään muottia vasten. Haan toinen sivu tai tangon toinen pää tulee mieluummin olla limitetty toisen haan kanssa (kuva 4a).
- Pilareiden kierrehakoihin ei tehdä vähennyksiä. Riittävä betonipeite varmistetaan hitsattujen rengasmaisten työterästen avulla (kuva 4b), jotka valmistetaan käyttäen halkaisijalle toleranssia ± 5 mm.
- Seinä- ja levyrakenteissa voidaan betonirakennetta paksunaa muottia suljettaessa betoninormin B4 mittatoleranssien sallimissa puitteissa.

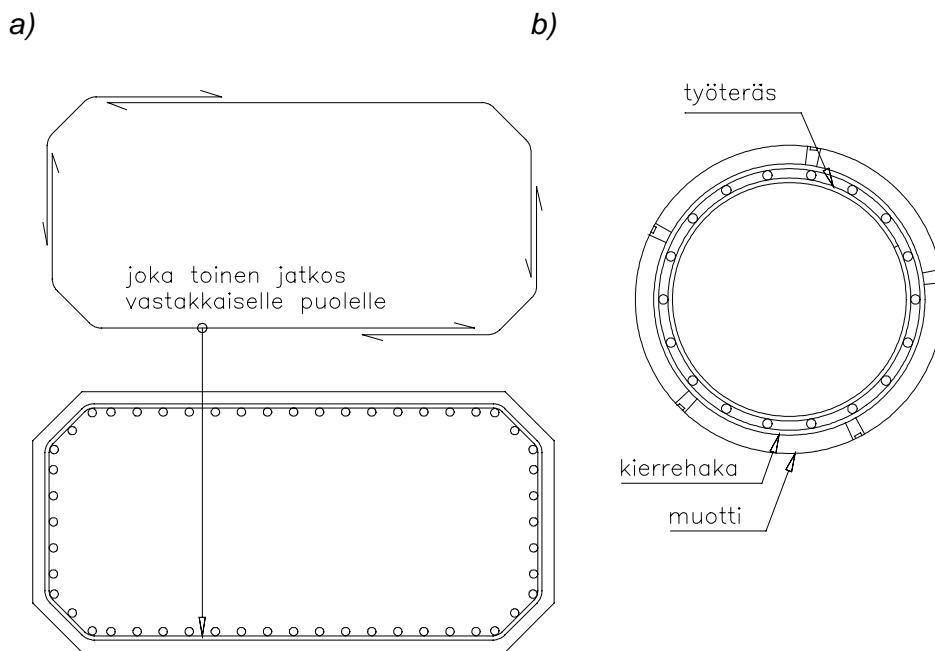
Kun edellä mainitut toimenpiteet eivät ole mahdollisia, riittävän betonipeitteen saavuttamiseksi suunnittelija pienentää rakenne- ja työterästen osamitat ja ottaa huomioon rakenteen kapasiteetin pienentymisen rakennelaskelmissa.

<i>Palkin leveys</i>	700 mm
<i>Suojaava betonipeite</i>	35 mm
<i>Sivupinnoissa olevat työteräkset</i>	10 mm
<i>Toleranssivähennys</i>	15 mm

$$b = 700 - 2 \cdot 35 - 2 \cdot 10 - 15 = 595 \text{ mm.}$$

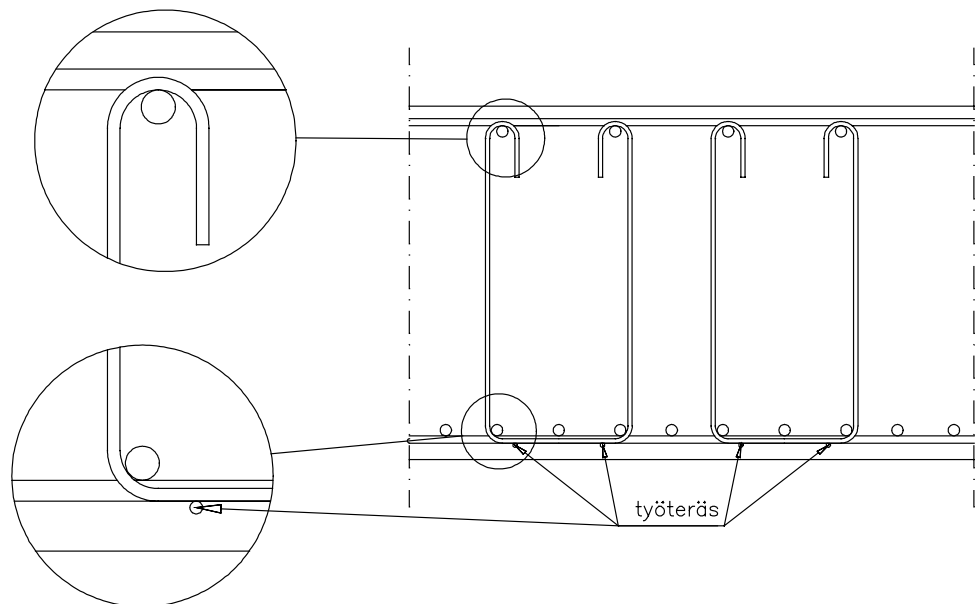
Kuva 3 Esimerkki laatan päätypalkin haan mitoituksesta.

Kuva 4 a) Esimerkki hakaterästen limityksestä suuressa pilarissa, b) Pyöreän pilarin työteräs ja raudoituksen tukeminen välikkeillä, kun hakateräksinä on kierrehaka.

2.5.3 Rakenteen yläpintaan rajoittuvat teräkset

Hakojen ja vastaavien taivutettujen terästen osamittoihin ei tehdä kohdan 2.5.2 mukaisia vähennyksiä silloin, kun ko. teräs rajoittuu samanaikaisesti muotin pohjaan ja valun yläpintaan. Vähennys johtaisi tässä tapauksessa rakenteen kantokyvyn pienentymiseen. Osamittojen määrityksessä otetaan huomioon terästen dimensioerot. Esimerkiksi kansilaatan W-tyyppin hakaterästen pystymitassa otetaan huomioon jakoteräksen ja hakateräksen välinen dimensioero kuvan 5 mukaisesti. Mikäli tämä vähennys ei riitä ylikorkeiden hakojen peittämiseksi vaatimusten mukaisella suojaavalla betonipeitteellä, on rakenne tarvittaessa paksunnettava betoninormissa B4 määritettyjen sallittujen mittapoikkeamien puitteissa tai ryhdyttävä muihin korjaaviin toimenpiteisiin.

Kuva 5 Kansilaatan tai palkin hakateräksen mitoitus ja tuenta.

3 BETONITERÄSLUETTELON LAADINTA

3.1 Yleisperiaatteet

Sillan rakennussuunnitelman betoniteräsluettelon ja sen sähköisen version, määrämuotoisen tiedonsiirtotiedoston, on sisällettävä tiedot kaikista silta-työmaalla käsiteltävistä (jännittämättömistä) toimivista teräksistä. Vastavasti raudoitteiden tuentasuunnitelmaan liittyvän teräsluettelon on sisällettävä tiedot kaikista raudoituksen tuentaan käytettävistä teräksistä.

Raudoitteiden valmistus on voitava suorittaa teräsluetteloiden tietojen perusteella siten, ettei raudoitteiden teollisella valmistajalla tai työmaalla ole tarvetta muuttaa alkuperäisiä teräsluetteloita.

Teräsluettelot laaditaan määrämuotoisille lomakkeille (Liite 1A) siten, että yhtä raudoituspiirustusta vastaa yksi luettelo. Luetteloon liittyvän piirustuksen numero kirjoitetaan jokaiseen luetteloon sille varattuun kenttään. Lomakkeet sisältävät lisäksi "luettelon numero" ja "projekti" kentät, joilla suunnitelman eri luettelot voidaan yksilöidä.

Luettelon yhdellä sivulla (= omalla lomakkeella) esitetään vain niiden terästen tietoja, joiden teräslaatu on sama, ja jotka kuuluvat samaan rakenneosaan ja työvaiheeseen. Lomakkeiden "Osa/alue" kenttää käytetään vastaavien tietojen nimeämiseen. Raudoitteet jaetaan eri osiin esim. sillan pääosien tai määräluettelon rakenneosajaon mukaisesti. Osajakoa tarkennetaan aluejaolla, jolla eritellään teräkset riittävällä tarkkuudella raudoitusjärjestys huomioon ottaen. Taulukon 2 esimerkissä on käytetty määräluettelon rakennusosakoodeja aluekentässä erittelemään sillan rakenneosat ja valujaksot toisistaan. Osakenttänä on käytetty sillan ominaistietokortin mukaisia pääosia.

Luettelon sähköistä muotoa, tiedonsiirtotiedostoa, voivat hyödyntää siltahankkeen eri osapuolet - erityisesti raudoitteiden valmistaja tarjouspyyntöjen käsittelyssä ja automatisoidussa tuotannossa. Siltahankkeen teräsluettelot on yleensä laadittu valmiiksi ennen rakennustöitä, jolloin kaikki suunnitelman teräsluettelot voidaan esittää yhdessä tiedonsiirtotiedostossa. Tiedonsiirtotiedosto sisältää tiedot suunnittelijan määräämästä osa/alue jaosta, jolloin raudoitteiden valmistaja voi valmistaa ja toimittaa työmaalle oikea-aikaisesti sillan eri rakennusvaiheissa tarvittavat raudoitteet.

3.2 Luettelon laadinnan yksityiskohdat

Kohdassa 3.1 esitettyjen yleisten periaatteiden lisäksi otetaan luetteloiden laadinnassa huomioon:

- Taivutustyyppinä käytetään Tielaitoksen taivutustyyppijä (Liite 1B). Teräs, jota ei voida esittää muilla taivutustyypeillä esitetään (mikäli mahdollista) Y-typin teräksenä. Y-typin teräs voi sisältää korkeintaan 5 suoraa osaa ja 4 kulmaa (Liite 1C). Y-typin teräksen kuva piirretään luettelon liitelomakkeelle.

- Raudituspiirustuksissa ja teräsluettelossa teräkset jaetaan aina yksittäisiin teräksiin. Tämä koskee myös koko rakenteen läpi meneviä teräksisiä sekä työteräksiä ja niiden tuentaan käytettäviä hitsattuja pukkeja. Terästen ilmoittaminen kokonaispituuksina jatkospituuksineen ei riitä.
- Jokaisella luettelon teräksellä (= luettelon rivillä) on oltava oma, muista teräksistä eroava positionumero.
- Terästen positionumeroinnin ei tarvitse olla jatkuva. Positioneroissa voidaan käyttää myös kirjaimia (esim. 1a, 1b, 1c ...) saman raudoitteen eri terästen esittämiseen.
- Työteräkset erotetaan toimivista teräksistä käyttämällä positioneroissa esimerkiksi "T" etuliitettä. Niiden toimivien terästankojen osalta jotka toimivat myös työteräksinä, etuliite jätetään pois.
- Jos samalle positionerolle on merkitty suuri määrä teräksiä, nämä teräkset voidaan jakaa nippuihin raudoitteiden käsittelyn helpottamiseksi työmaalla. Niput esitetään luetteloissa merkitsemällä teräsposition terästen lukumäärä muodossa NxM, jossa N on nippujen määrä ja M on terästen määrä nipussa (esim. 2x40).
- Osamitaltaan vakio muutoksinkin vaihtelevat terässarjat voidaan esittää teräsluettelossa kahdella peräkkäisellä rivillä (Liite 1D). Ylemmälle riville merkitään sarjan ensimmäisen teräksen tiedot; kpl sarakkeeseen merkitään sarjojen lukumäärä. Jälkimmäiselle riville merkitään sarjan viimeisen teräksen ne osamitat, jotka poikkeavat sarjan ensimmäisestä teräksestä; kpl sarakkeeseen merkitään terästen lukumäärä yhdessä terässarjassa. Ylemmän rivin porrastussarakkeeseen (ΔL) merkitään todellisen porrastuksen sijasta minimiporrastus (10 mm), silloin, kun todellinen porrastus on minimiporrastusta pienempi (kohta 2.4).
- Erillisiä kommenttirivejä ei käytetä, vaan tarvittavat kommentit kirjoitetaan rivien "Huom." kenttiin.
- Luettelon laatija esittää luettelon tiedot myös sähköisessä muodossa "siirtotiedostoina". Siirtotiedostona käytetään vakio muotoista tekstitiedostoa (liite 1E).
- Terästen pituudet ja painot lasketaan ilman taivutussäteistä aiheutuvia korjauksia. Teräksen tiheys on 7850 kg/m^3 .
- Jänneteräksiä ja niiden tuentateräksiä ei esitetä sillan rakennussuunnitelman raudoiteluetteloissa.
- Hitsattaviin pukkeihin liittyvät työteräkset, muhvi-jatketut teräkset tai muut "ylimääräisiä" asennustyövaiheita vaativat raudoitteet on suositeltavaa esittää luetteloissa omilla sivuillaan.

Taulukko 2 Esimerkki teräsluettelon jakamisesta osiin ja alueisiin.

Osa:	Alue:
Maatukien perustukset	100: peruslaatta 100: paalut 200: peruslaatta 200: paalut
Välitukien perustukset	310: peruslaatta/-antura 310: paalut 320: peruslaatta/-antura 320: paalut
Maatuet	100: pilari/ripa 100: laakeripalkki 100: maatuen etumuuri ja otsamuuri 100: maatukeen liittyvä siipimuuri 100: maatukeen liittyvä siirtymälaatta 200: pilari/ripa 200: laakeripalkki 200: maatuen etumuuri ja otsamuuri 200: maatukeen liittyvä siipimuuri 200: maatukeen liittyvä siirtymälaatta
Välituet	310: pilari 310: laakeripalkki/pilareiden poikkipalkki 320: pilari 320: laakeripalkki/pilareiden poikkipalkki
Päällysrakenne	400: alapinnan teräkset, valujakso 1 400: yläpinnan teräkset, valujakso 1 400: alapinnan teräkset, valujakso 2 400: yläpinnan teräkset, valujakso 2 410: kansilaatan päätypalkki 410: päätypalkkiin liittyvät siipimuurit 410: päätypalkkiin liittyvä siirtymälaatta 420: kansilaatan päätypalkki 420: päätypalkkiin liittyvät siipimuurit 420: päätypalkkiin liittyvä siirtymälaatta

Huom.

- Tartuntateräkset, hakateräkset ja työteräkset sisällytetään osiin/alueisiin rauditusjärjestys huomioon ottaen. Esimerkiksi peruslaatan tartunnat esitetään peruslaatan terästen yhteydessä ja työsauman tartunnat ensin valettavan osan terästiedoissa.
- Kansilaatan/palkin haat ja reunapalkin teräkset esitetään alapinnan terästen yhteydessä.
- Elementtivalmisteisten osien (esim. lyöntipaalut ja siirtymälaattaelementit) teräksiä ei esitetä sillan rakennussuunnitelman teräsluettelossa, vaan ne esitetään tarvittaessa elementin rakennesuunnitelmassa.
- Paikalla valettujen siirtymälaattojen teräkset esitetään teräsluettelossa.
- Jos piirustuksissa esitetään työsauman sijainti, on eri valujaksojen teräkset jaettava eri alueisiin (tai osiin).

4 RAUDOITUKSEN TUENNAN SUUNNITTELU

4.1 Raudoituksen tuentasuunnitelma

Raudoituksen tuentasuunnitelmassa esitetään mm:

- Työterästen, jänteiden tuentaterästen ja asennuspukkien koko, jakoväli, sijainti ja lukumäärä.
- Työnaikaiset kulkureitit, joilla raudoitukseen kohdistuva hyötykuorma pienennetään.
- Välikkeiden jakoväli, korkeus ja laatu.
- Välikkeiden pienin sallittu tukipinta-ala ja kantokyky kN.
- Lautamuotin sallittu leimapaine.
- Kansilaatan ylä- ja alapinnan raudoituksen paino kentässä ja tuella kN/m^2 .
- Pukeille tuleva maksimikuorma kN/pystyteräs.
- Työnaikainen hyötykuorma.
- Jänneterästen paino kN/m ja tuentaväli.

Jos sidontoja käytetään hyväksi raudoituksen tuennassa, on tuentasuunnitelmassa esitettävä lisäksi:

- Sidonnalle sallittu rasitus kN.
- Sidontalangan pienin sallittu teräspinta-ala.
- Sidontalangan pienin sallittu murtolujuus.
- Sidottavat raudoitusalueet. Sidontojen välit sillan pituus- ja poikkisuunnassa sekä sidottavat hakalinjat.

Silloin, kun tuentasuunnitelman laatii sillan suunnittelija, tuentasuunnitelma voidaan esittää raudoituspiirustuksissa. Muissa tapauksessa tuentasuunnitelma on esitettävä erillisissä piirustuksissa.

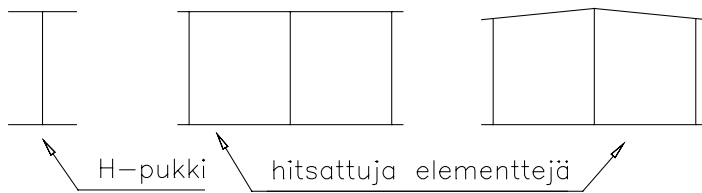
Työteräkset esitetään raudoituspiirustuksissa ja teräsluetteloissa samalla periaatteella kuin muut raudoitteet. Työteräksiä ei yleensä tarvitse esittää pituusleikkauksissa, vaan pääsääntöisesti riittää, kun ne on esitetty poikkileikkauksissa. Ne työteräkset joista hitsataan raudoituspukkeja, esitetään yksittäisinä teräksinä.

4.2 Vaakatasossa sijaitsevan raudoituksen tukeminen

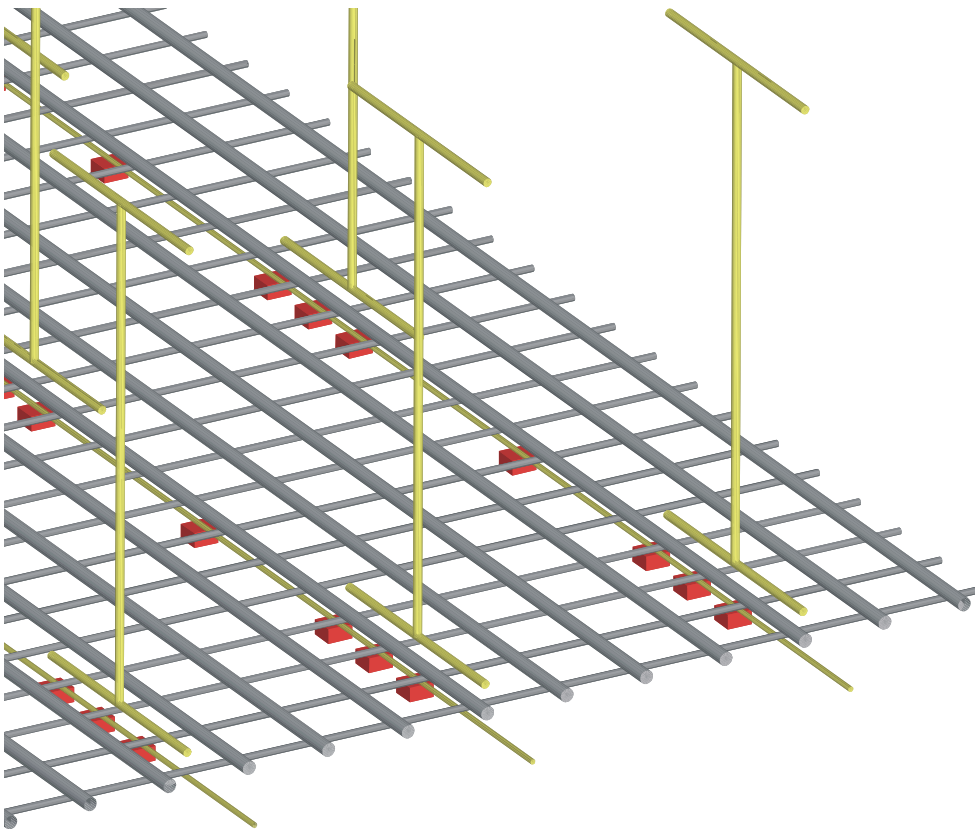
Vaakatasossa sijaitsevan raudoituksen tukemiseen käytetään työteräksiä, välikkeitä ja erilaisia pukkeja (kuva 6) suunnitelman mukaisen raudoituksen aseman varmistamiseksi. Kannen alapinnan työteräksinä käytetään vähintään $\varnothing 12$ mm terästankoja ja niiden alla välikkeitä. Yläpinnan tuentaan käytetään yleensä suuremmista teräksistä koottuja hitsattuja pukkeja tai erikoistapauksissa sidontaa toimiviin hakateräksiin. Pukkien kuormat siirretään muoteille välikkeiden avulla. Sopivien välikkeiden puuttuessa voidaan pukkien kuorma siirtää alapinnan työterästen alle sijoitettavien lisävälikkeiden avulla (kuva 7). Tällöin jokaisen pukin jalan vieressä ($n \leq 0,2$ m etäisyydellä) on sijaittava alapinnan työtanko.

Raidoituksen tuennassa on mahdollista käyttää osaa toimivista rakenneteräksistä työteräksinä, kuten esimerkiksi sijoittamalla osa kannen yläpinnan poikittaisista tangoista sopivin välein sillan pituussuuntaisten pääterästen alapuolelle. Rakenneterästen käytössä on otettava huomioon, etteivät normaalit siltavälitteet ole yhteensopivia $\varnothing 25$ ja $\varnothing 32$ mm terästen kanssa.

Hakojen alle sijoitetaan aina vähintään kaksi rinnakkaista työterästä kuvan 5 mukaisesti.

Kuva 6 Esimerkkejä hitsatuista pukeista.

Kuva 7 Esimerkki raidoituksen alapinnan tuennasta laatta- tai palkkirakenteessa. Kuvan H-pukeilla tuetaan yläpinnan työteräkset.

Yläpinnan työteräkset voidaan suunnittelijan harkinnan mukaan myös tukea hitsaamalla toimiviin hakateräksiin. Hitsaaminen toimiviin rakenneteräksiin edellyttää kuitenkin aina sen sisällyttämistä suunnitelmaan, koska hitsaaminen heikentää oleellisesti varsinkin teräksen väsymislujuutta.

Ylä- ja alapinnan väliin tulevat teräkset voidaan tukea paikoilleen pelkästään sitomalla edellyttäen, että ne ovat suojassa kävelijöiltä ja että rasitus yhtä sidontaa kohti on enintään 0,2 kN.

Päälysrakenteen yläpinnan teräkset voidaan tukea pelkästään sitomalla toimiviin hakateräksiin, jos seuraavat ehdot ovat voimassa:

- Hakateräksinä käytetään jatkoksettomia V- tai W-tyypin teräksiä.
- Yläpinnan jakoraidoitus on riittävän tiheä ja raudoitus työ on järjestetty siten, että työaikaiset kuormat, mukaan lukien pistemäiset kuormat, välittymään jakoraidoituksen kautta alapuolisille teräskerroksille. Riittävän tiheänä jakoraidoituksena voidaan pitää k140 tai tätä pienempää jakoväliä.
- Sidontalankaan tai hakateräkseen kohdistuva laskennallinen rasitus ei ylitä sallittua tasoa.
- Tuentaan käytettävien hakateräsrivien alle on asetettu vähintään 2 työterästä kuvan 5 mukaisesti, ja työterästen alle sijoitetaan tarpeellinen määrä lisävälitteitä yläpinnalta välittyvien kuormien tukemiseksi.
- Yläpinnan raudoituksen kokonaisvakavuus sillan pituussuuntaisille vaakavoimille on varmistettu erillisellä tuennalla tai vaakasiirtymä on muilla tavoin estetty.
- Tuenta laskelmineen on esitetty tuentasuunnitelmassa.

Sopivia kohteita tällaiselle tuennalle voivat olla esim. liikenne- tai junakuormalle mitoitettut läpihaoitetut laatta- tai palkkisillat. Erityisesti rakennekorkeudeltaan muuttuvissa laatoissa ja palkeissa kannattaa kuitenkin harkita hitsattujen pukkien käyttöä, koska näillä pystystään paremmin varmistamaan raudoituksen oikea sijainti.

Tuentaterästen ja välitteiden sekä sidontojen mitoitus on esitetty kohdassa 4.4.

4.3 Pystytasossa sijaitsevan raudoituksen tukeminen

Pystytasossa sijaitsevan raudoituksen tukemiseen käytetään työteräksiä, välitteitä ja erilaisia pukkeja samalla tavalla kuin vaakarakenteissa. Seinissä, siipimuureissa ja vastaavissa rakenteissa voidaan kuitenkin toisen puolen työteräkset jättää pois ja raudoitus tukea pelkästään välitteillä edellyttäen, että terästen väliin sijoitetaan kuvan 8 mukaiset D-tyypin haat tai vastaavat ja raudoitus sidotaan verkon joka solmupisteestä. Pienempää sidontaväliä kuin

- 400 mm teräksen halkaisijan ollessa ≤ 10 mm
- 600 mm teräksen halkaisijan ollessa ≥ 12 mm,

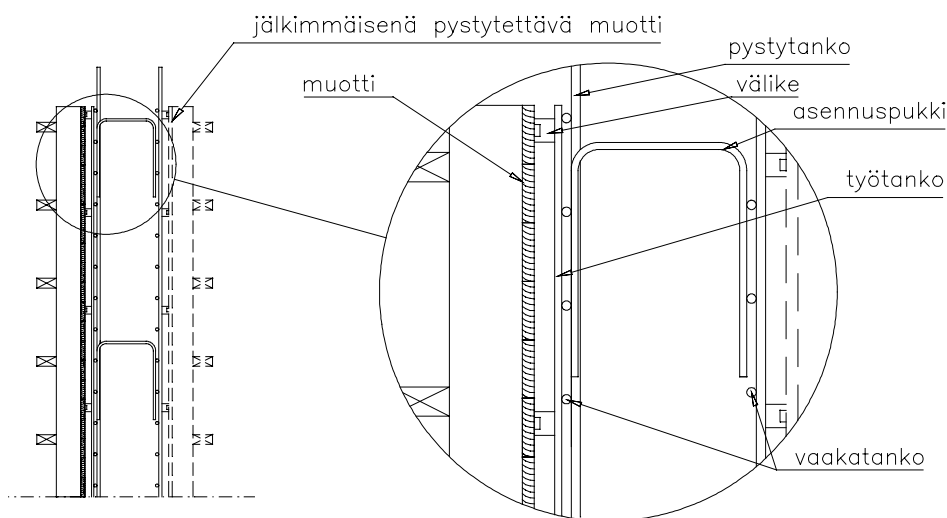
ei kuitenkaan tarvitse käyttää.

Pilareissa työteräkset voidaan myös jättää pois kun jokainen haka on sidottu vähintään neljästä nurkkapisteestä tai kun kysymyksessä on kierrehaka.

Palkkien sivupinnoissa käytetään työteräksiä. Reunapalkeissa työteräksiä ei kuitenkaan käytetä, vaan jokainen haka sidotaan kaikista nurkkapisteistään sillan pituussuuntaisiin tankoihin.

Tuettavan raudoituksen halkaisijan ollessa ≤ 10 mm on työterästen jako enintään 0,8 m ja välikkeiden väli molempiin suuntiin enintään 0,8 m. Halkaisijan ollessa ≥ 12 mm suurin väli on vastaavasti 1,2 m. Reunapalkeissa välikkeitä sijoitetaan reunapalkin molempien sivujen ylä- ja alareunaan enintään 1,2 m:n jaolla. Pilareiden välikkeiden sijoituksessa otetaan huomioon lisäksi seuraavat ohjeet:

- suorakaidepoikkileikkauksisen pilarin teräkset tuetaan jokaisesta nurkasta kahdella välikkeellä, ja
- pyöreän pilarin rauditus tuetaan vähintään viidellä välikkeellä (kuva 4b) tuettavaa poikkileikkausta kohden.

Kuva 8 Esimerkki seinän tai seinämäisen rakenteen raudoituksen tuennasta.

4.4 Välikkeiden, tuentaterästen ja sidontojen mitoitus

4.4.1 Mitoitusperiaatteet

Vaakasuoran raudoituksen tuenta mitoitetaan aina tapauskohtaisesti ottaen huomioon raudoituksen omapaino jänneteräkset mukaan lukien ja tarpeellinen työnaikainen kuorma.

Raidoituksen omapaino voidaan olettaa tasan jakaantuneeksi tarkastelu-alueelle. Jänneterästen omapaino otetaan huomioon pistemäisenä kuormana, joka vaikuttaa jänneterästen tuentakohdassa.

Työnaikainen hyötykuorma on 1,5 kN/m². Rakenteen yläpinnan raidoituksen tuenta tarkastetaan myös vaihtoehtoisesti työnaikaiselle pistemäiselle kuormalle 1,4 kN. Tälle pistekuormalle raidoitteita ei kuitenkaan mitoiteta, jos kulku raidoituksen päällä on ohjattu kulkusilloille. Tämä on suositeltavaa varsinkin silloin, kun molempien suuntien terästen halkaisija on 16 mm tai pienempi.

Rakenteen alapinnan teräksiä ei mitoiteta työnaikaiselle pistemäiselle hyötykuormalle. Periaatteena on, että raidoitteiden päällä on kuljettava siten, ettei raidoitteisiin synny pysyviä muodonmuutoksia ja että välikkeet säilyvät ehjinä.

Teräkselle, jonka ominaislujuus $f_{yk} = 500 \text{ MN/m}^2$ tai suurempi, sallitut rasi-
tukset ja taipumat edellä mainituille ominaiskuormille ovat:

- Jännitys omalle painolle ja hyötykuormalle 400 MN/m²
- Jännitys omalle painolle 250 MN/m²
- Taipuma omalle painolle 3 mm.

Taulukossa 3 on esitetty suurimmat sidonnalle sallitut rasi-
tukset käytettäessä tavanomaisia sidontalankoja. Sidonnan laskennalliset rasi-
tukset ja kapasiteetit on määritettävä silloin, kun terästen sidontaa käytetään hyväksi raidoituksen tuennassa.

Taulukko 3 Lankasidonnan sallittu rasitus.

Langan hal- kaisija [mm]	Materiaalin murto- lujuus [N/mm ²]	Sidonnan sallittu rasitus [kN]
0,9	≥ 400	0,25
1,2	≥ 400	0,45

Välikkeiden on oltava lujuustestattuja ja Tielaitoksen hyväksymiä. Lautamuottia vastaan tulevan välikkeen yhteenlasketun pinta-alan on oltava vähintään 314 mm² (esimerkiksi 4-jalkainen siltavälিকে, jonka jalan halkaisija on 10 mm). Välikkeiden on oltava suunniteltua betonipeitettä n. 2 mm korkeammat välikkeen painuman ennakoimiseksi. Lautamuottia vasten tuleva välikkeen sallittu leimapaine on 4,5 MN/m², ja tavallisen siltavälikkeen sallittu kuorma näin ollen 1,4 kN.

Maata vasten asetettavien välikkeiden halkaisijan on oltava vähintään 80 mm. Välikkeiden on oltava suunniteltua betonipeitettä 5 mm korkeammat välikkeen painuman ennakoimiseksi. Sallittu pohjapaine tällaisen välikkeen tukiessa raidoitusta tiiviin murskeen tai soran maan varaan on 0,3 MN/m² ja sallittu kuorma välikettä kohti 1,4 kN.

Työteräket

Tuettaessa raudoitusta vaakatasossa työteräksinä käytetään vähintään 12 mm harjaterästä. Pystyasossa käytetään vähintään 10 mm harjaterästä. Myös toimivia teräksiä voidaan käyttää tapauskohtaisesti työteräksinä. Tällöin on kuitenkin huomioitava, että yleensä rakenteen tehollinen korkeus pienenee mitä paksumpia työteräksiä käytetään.

Sopivia kohteita toimivien terästen käyttöön työteräksinä rakenteen alapinnassa voivat olla esim. peruslaatan alapinta, laattapalkin uloke ja liittopalkkisillan kansilaatta. Yläpinnassa työteräksinä voidaan käyttää esimerkiksi kansilaatan tai peruslaatan jakoteräksiä.

4.4.2 Vaakatasossa sijaitsevan raudoituksen tukeminen työteräksillä ja pukeilla

Mitoituksen helpottamiseksi on harjaterästen paino neliometriä kohti eri jakoväleillä esitetty taulukossa 4.

Mitoitettaessa raudoitus pelkästään omalle painolle on toimivien- tai työterästen tukiväli oltava vähintään taulukon 5 mukainen. Taulukossa on huomioitu sallittu teräsjännitys 250 MN/m² ja sallittu taipuma 3 mm. Lisäksi on otettava huomioon välikkeen suurin sallittu kuorma. Taulukossa on esitetty harmaalla pohjaväriillä ne tuentavälit, joille välikkeitä käytettäessä välikkeen kuormaksi tulee suurempi kuin 1,4 kN.

Taulukko 4 Harjaterästen omapaino [kN/m²].

k/k	φ10	φ12	φ16	φ20	φ25	φ32
50	0,123	0,178	0,316	0,493	0,771	1,263
75	0,082	0,118	0,210	0,329	0,514	0,842
100	0,062	0,089	0,158	0,247	0,385	0,631
125	0,049	0,071	0,126	0,197	0,308	0,505
150	0,041	0,059	0,105	0,164	0,257	0,421
175	0,035	0,051	0,090	0,141	0,220	0,361
200	0,031	0,044	0,079	0,123	0,193	0,316
225	0,027	0,039	0,070	0,110	0,171	0,281
250	0,025	0,036	0,063	0,099	0,154	0,253
275	0,022	0,032	0,057	0,090	0,140	0,230
300	0,021	0,030	0,053	0,082	0,128	0,210
325	0,019	0,027	0,049	0,076	0,119	0,194
350	0,018	0,025	0,045	0,070	0,110	0,180
375	0,016	0,024	0,042	0,066	0,103	0,168
400	0,015	0,022	0,039	0,062	0,096	0,158

Mitoitettaessa raudoitus omalle painolle ja hyötykuormalle on tukiväli oltava vähintään taulukon 6 mukainen.

Taulukossa 7a on esitetty suurimmat sallitut tuentavälit, kun kuormana on raudoituksen omapaino ja pistemäinen hyötykuorma 1,4 kN.

Mitoitettaessa yläpinnan pituussuuntaisen pääraudoituksen tuentaväliä pistemäiselle hyötykuormalle voidaan jakoraidoituksen kuormia jakava vaikutus ottaa huomioon. Edellytyksenä on, että yläpinnan jakoraidoitus on riittävän tiheä siten, että kuorma voi välittyä vain jakoraidoitustankojen kautta. Riittävän tiheänä raudoituksena voidaan pitää k140 tai pienempää jakoväliä. Tällaisen raudoituksen tuentavälit on esitetty taulukossa 7b. Tuentavälin määräävä ehto on useimmissa tapauksissa pistekuorman välittävän jakoraidoitustangon sallittu jännitys.

Taulukoiden 5,6 ja 7a teräsvälit on laskettu käyttäen rakennemallina vapaasti tuettua yksiaukkoista palkkia. Taulukon 7b teräsvälit on laskettu epälineaarilla arinamallilla. Epälineaarisuus on tyypiltään geometrista ja sillä otetaan huomioon jakoraidoitustangon päiden irtoaminen alapuolisista pääteräksistä.

Hitsattujen pukkien vaakaraidoituksen mitoituksessa pätevät samat ohjeet kuin hitsaamattomille terästangoille. Pystyteräkset on mitoitettava sallittujen jännitysten mukaan sekä nurjahtamista vastaan. Rakennemallina on molemmista päistä nivelöity sauva. Yleensä pukin normaalivoimaa rajoittaa pukin alle sijoitettavien välikkeiden määrä. Taulukossa 8 on esitetty suurimmat sallitut pystytankojen pituudet eri teräsdimensioille, kun kuormana on keskeinen pistemäinen kuorma. Jos pukin pystytangolle tuleva kuorma on epäkeskinen tai pukin yläosaa ei voida otaksua sivusiirtymättömäksi, on pystyosan kapasiteetti osoitettava erillisellä laskelmalla. Taulukon 8 arvot on laskettu teräsnormin B7 mukaisesti ottaen huomioon puristetun sauvan rajajoikkuus $\lambda_k = 250$. Epäkeskisyydelle on käytetty arvoa L/50. Sallitun kuorman määrityksessä on käytetty varmuuskerrointa 1,6.

Pukkien pystyterästen alle on sijoitettava välikkeitä todellisen tarpeen mukaan ottaen huomioon pukin jalan ja sen alla olevan raudoituksen kyky jakaa kuormia eri välikkeille.

RAUDOITUKSEN TUENNAN SUUNNITTELU

Taulukko 5 Raidoituksen suurin sallittu tuentaväli teräkselle $f_{yk} = 500$ N/mm², kun kuormituksena on raidoituksen omapaino.

Omapaino kN/m	Tuentaväli [mm]					
	φ10	φ12	φ16	φ20	φ25	φ32
0,1	690	830	1110	1390	1740	2230
0,2	580	700	930	1170	1460	1870
0,3	530	630	840	1060	1320	1690
0,4	490	590	780	980	1230	1570
0,5	460	560	740	930	1160	1490
0,6	440	530	710	890	1110	1420
0,7	420	510	680	850	1070	1370
0,8	410	490	660	830	1030	1320
0,9	400	480	640	800	1000	1280
1,0	390	470	620	780	980	1250
1,1	380	450	610	760	950	1220
1,2	370	450	600	750	930	1200
1,3	360	440	580	730	910	1170
1,4	360	430	570	720	900	1150
1,5	350	420	560	700	880	1130
1,6	340	410	550	690	870	1110
1,7	330	410	550	680	850	1100
1,8	330	400	540	670	840	1080
1,9	320	400	530	660	830	1060
2,0	310	390	520	660	820	1050
2,1	300	390	520	650	810	1040
2,2	290	380	510	640	800	1030
2,3	290	380	510	630	790	1020
2,4	280	370	500	630	780	1000
2,5	280	360	490	620	780	990
2,6	270	360	490	610	770	980
2,7	260	350	490	610	760	980
2,8	260	340	480	600	750	970
2,9	260	340	480	600	750	960
3,0	250	330	470	590	740	950
3,1	250	330	470	590	730	940
3,2	240	320	460	580	730	930
3,3	240	320	460	580	720	930
3,4	240	310	460	570	720	920
3,5	230	310	450	570	710	910
3,6	230	300	450	560	710	910
3,7	230	300	450	560	700	900
3,8	220	290	440	560	700	890
3,9	220	290	440	550	690	890
4,0	220	290	440	550	690	880
4,1	210	280	440	550	680	880
4,2	210	280	430	540	680	870
4,3	210	280	430	540	680	870
4,4	210	270	420	540	670	860
4,5	200	270	420	530	670	860
4,6	200	270	410	530	670	850
4,7	200	260	410	530	660	850

Teräksen sallittu jännitys 250 N/mm²

Teräksen sallittu taipuma 3 mm

Harmaalla pohjaväriillä merkityissä tuentaväleissä (välkkeen) tukireaktio on suurempi kuin 1,4 kN

Taulukko 6 Raidoituksen suurin sallittu tuentaväli teräkselle A500HW, kun kuormituksenä on raidoituksen omapaino ja tasaisesti jakaantunut hyötykuorma.

Kuorma kN/m (omapaino ja hyötykuorma)	Tuentaväli [mm]					
	φ10	φ12	φ16	φ20	φ25	φ32
0,5	790	1040	1600	2240	3130	4530
0,6	720	950	1460	2040	2860	4140
0,7	660	880	1350	1890	2640	3830
0,8	620	820	1260	1770	2470	3580
0,9	590	770	1190	1670	2330	3380
1,0	560	730	1130	1580	2210	3200
1,1	530	700	1080	1510	2110	3050
1,2	510	670	1030	1440	2020	2920
1,3	490	640	990	1390	1940	2810
1,4	470	620	950	1330	1870	2710
1,5	450	600	920	1290	1800	2610
1,6	440	580	890	1250	1750	2530
1,7	420	560	870	1210	1690	2460
1,8	410	540	840	1180	1650	2390
1,9	400	530	820	1150	1600	2320
2,0	390	520	800	1120	1560	2260
2,1	380	500	780	1090	1520	2210
2,2	370	490	760	1060	1490	2160
2,3	360	480	740	1040	1460	2110
2,4	360	470	730	1020	1430	2070
2,5	350	460	710	1000	1400	2020
2,6	340	450	700	980	1370	1980
2,7	340	440	690	960	1340	1950
2,8	330	440	670	940	1320	1910
2,9	320	430	660	930	1300	1880
3,0	320	420	650	910	1270	1850
3,1	310	410	640	900	1250	1820
3,2	310	410	630	880	1230	1790
3,3	300	400	620	870	1210	1760
3,4	300	390	610	850	1200	1740
3,5	290	390	600	840	1180	1710
3,6	290	380	590	830	1160	1690
3,7	290	380	580	820	1150	1660
3,8	280	370	580	810	1130	1640
3,9	280	370	570	800	1120	1620
4,0	280	360	560	790	1100	1600
4,1	270	360	560	780	1090	1580
4,2	270	350	550	770	1080	1560
4,3	270	350	540	760	1060	1540
4,4	260	350	540	750	1050	1520
4,5	260	340	530	740	1040	1510
4,6	260	340	520	730	1030	1490
4,7	250	330	520	730	1020	1470
4,8	250	330	510	720	1010	1460
4,9	250	330	510	710	1000	1440
5,0	250	320	500	700	990	1430
5,1	240	320	500	700	980	1420
5,2	240	320	490	690	970	1400

Teräksen sallittu jännitys

400 N/mm²

Harmaalla pohjaväriällä merkityissä tuentaväleissä (välkkeen) tukireaktio on suurempi kuin 1,4 kN

Taulukko 7a Raidoituksen suurin sallittu tuentaväli teräkselle A500HW, kun kuormituksena on raidoituksen omapaino ja pistemäinen hyötykuorma 1,4 kN.

Omapaino kN/m	Tuentaväli [mm]					
	φ10	φ12	φ16	φ20	φ25	φ32
0,1	110	190	450	870	1650	3280
0,2	110	190	440	840	1570	3020
0,3	110	190	430	820	1500	2820
0,4	110	180	430	800	1450	2660
0,5	110	180	420	780	1400	2530
0,6	100	180	420	770	1350	2420
0,7	100	180	410	750	1310	2320
0,8	100	180	410	740	1280	2240
0,9	100	180	400	720	1250	2160
1,0	100	180	400	710	1220	2100
1,1	100	180	390	700	1190	2040
1,2	100	170	390	690	1160	1980
1,3	100	170	380	680	1140	1930
1,4	100	170	380	670	1120	1890
1,5	100	170	380	660	1100	1840
1,6	100	170	370	650	1080	1800
1,7	100	170	370	640	1060	1770
1,8	100	170	370	630	1040	1730
1,9	100	170	360	620	1030	1700
2,0	100	170	360	620	1010	1670
2,1	100	170	360	610	1000	1640
2,2	100	170	350	600	980	1610
2,3	100	170	350	600	970	1590
2,4	100	160	350	590	960	1560
2,5	100	160	350	580	940	1540
2,6	100	160	340	580	930	1520
2,7	100	160	340	570	920	1500
2,8	100	160	340	570	910	1480
2,9	100	160	330	560	900	1460
3,0	100	160	330	560	890	1440
3,1	100	160	330	550	880	1420
3,2	100	160	330	550	870	1400
3,3	100	160	330	540	860	1390
3,4	100	160	320	540	850	1370
3,5	90	160	320	530	840	1360
3,6	90	160	320	530	840	1340
3,7	90	160	320	520	830	1330
3,8	90	150	320	520	820	1310
3,9	90	150	310	520	810	1300
4,0	90	150	310	510	810	1290
4,1	90	150	310	510	800	1270
4,2	90	150	310	500	790	1260
4,3	90	150	310	500	790	1250
4,4	90	150	300	500	780	1240
4,5	90	150	300	490	770	1230
4,6	90	150	300	490	770	1220
4,7	90	150	300	490	760	1210

Teräksen sallittu jännitys

400 N/mm²

Taulukko 7b Tiheällä jakoraidoituksella ($k \leq 140$) raudoitetun sillan pituus-suuntaisen pääraudoituksen (A500HW) suurin sallittu tuentaväli, kun kuormituksena on raudoituksen omapaino ja pistemäinen hyötykuorma 1,4 kN.

Omapaino kN/m	Pääraud. k	Tuentaväli [mm]					
		φ10	φ12	φ16	φ20	φ25	φ32
0,00	50	320	630	950	2600	3600	5100
	100	300	550	810	2150	2900	4100
	150	300	530	750	2000	2700	3700
0,05	50	320	630	950	2600	3600	5100
	100	170	550	810	2150	2900	4100
	150	110	450	750	2000	2700	3700
0,10	50	320	630	950	2600	3600	5100
	100	160	550	810	2150	2900	4100
	150	110	430	750	2000	2700	3700
0,15	50	320	630	950	2600	3600	5100
	100	160	550	810	2150	2900	4100
	150	110	400	750	2000	2700	3700
0,20	50	320	630	950	2600	3600	5100
	100	160	550	810	2150	2900	4100
	150	110	370	750	2000	2700	3700
0,25	50	320	630	950	2600	3600	5100
	100	160	550	810	2150	2900	4100
	150	110	360	750	2000	2700	3700
0,30	50	320	630	950	2500	3600	5100
	100	160	550	810	2150	2900	4100
	150	110	350	750	2000	2700	3700
0,35	50	320	630	950	2350	3400	5100
	100	160	550	810	2150	2900	4100
	150	110	350	750	2000	2700	3700
0,40	50	320	630	950	2200	3200	4800
	100	160	550	810	2100	2900	4100
	150	110	340	750	1950	2700	3700
0,45	50	320	630	950	2100	3050	4500
	100	150	340	810	2000	2900	4100
	150	110	330	750	1850	2700	3700
0,50	50	320	630	950	2000	2900	4300
	100	150	500	810	1900	2800	4100
	150	110	320	750	1750	2700	3700
0,55	50	320	630	950	1900	2800	4100
	100	150	480	810	1800	2700	4000
	150	110	310	750	1650	2550	3720
0,60	50	320	630	950	1850	2700	3900
	100	140	470	810	1700	2550	3800
	150	100	310	750	1600	2450	3700
0,65	50	320	630	950	1800	2600	3700
	100	140	460	810	1650	2500	3650
	150	100	300	750	1550	2350	3550
0,70	50	320	620	950	1700	2500	3600
	100	150	450	810	1600	2400	3500
	150	100	300	750	1500	2300	3400
Jakoraidoitus		≥ φ10	≥ φ12	≥ φ12	≥ φ16	≥ φ16	≥ φ16

Tuettavan teräksen sallittu jännitys 400 N/mm^2

Jakoraidoitusosan sallittu jännitys 400 N/mm^2

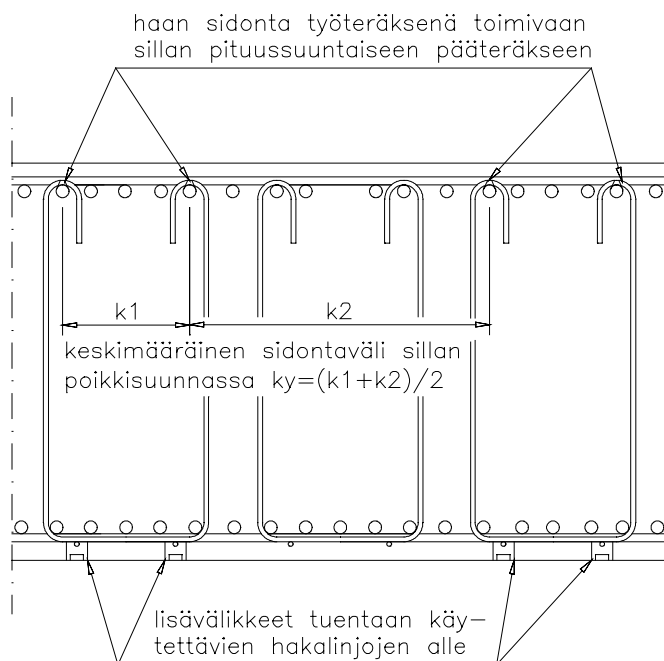
Taulukon arvoja voidaan käyttää ainoastaan yläpinnan pituussuuntaisten pääterästen tuentavälin määritykseen

Taulukko 8 Pystytangon suurimmat sallitut pituudet keskeisille pistekuormille. Teräslaatu = A500HW.

Kuorma	Tangon pituus [mm]				
	1,4 kN	2,8 kN	4,2 kN	5,6 kN	7,0 kN
φ10	460	270	190	140	110
φ12	710	430	320	250	200
φ16	1000	870	660	530	450
φ20	1250	1250	1120	920	790
φ25	1560	1560	1560	1560	1340
φ32	2000	2000	2000	2000	2000

4.4.3 Päällysrakenteen yläpinnan raudoituksen tukeminen sitomalla

Kun kohdassa 4.2 esitetyt rakenteelliset ehdot ovat voimassa, voidaan päällysrakenteen yläpinnan teräkset tukea pelkästään sitomalla toimiviin hakateräksiin (kuva 9). Tuenta suoritetaan tällöin sitomalla V- tai W-tyyppin hakateräksen yläosan silmukoiden läpi kulkevat pääteräkset hakateräkseen kiinni. Sidotut hakalinjat muodostavat "pukin", jonka päälle voidaan asettaa jakoraidoitustangot. Jakoraidoitustankoihin voidaan edelleen ripustaa ne sillan pituussuuntaiset pääteräkset, joita ei käytetä raudoituksen tuentaan.

Kuva 9 Rakenteelliset ehdot täyttävän yläpinnan raudoituksen tukeminen sitomalla.

Taulukoissa 9 ja 10 on esitetty sidonnan kapasiteetin suhteen määritetyt suurimmat sallitut sidontavälit halkaisijaltaan 12 ja 16 mm V- tai W-tyyppin hakateräksille, kun kuormana on pistemäinen hyötykuorma 1,4 kN ja raudoituksen omapaino. Taulukon arvot on laskettu yksityiskohtaisella kolmidimensioisella elementtimallilla. Hakaterästen taivutussäteinä on käytetty minimitaivutussäteitä 36 mm ja 80 mm teräsdimensioita vastaten. Hakaterästen alle on oletettu jäykkä pystysuuntainen tuenta työterästen kohdelle (hakalinjojen alapuolisten työterästen taipumaa ei ole otettu huomioon).

Sidontojen rasitukset on taulukkojen 9 ja 10 lisäksi tarkastettava ottaen huomioon tasaisesti jakaantunut hyötykuorman ja raudoituksen omapainon yhteisvaikutus. Kuorman vaikutusalueena voidaan käyttää pinta-alaa $k_x k_y$, missä k_x on sidontaväli sillan pituussuunnassa ja k_y on keskimääräinen sidontaväli sillan poikkisuunnassa (kuva 9).

Tuentaan käytettävien hakaterästen suurimmat sallitut korkeudet on esitetty taulukossa 11. Taulukon arvot on laskettu ottaen huomioon geometrinen epälineaarisuus (siirtymien aiheuttamat lisärasitukset), epäkeskisyys $H/50$ (missä H = haan korkeus), sallittu jännitys 250 N/mm^2 sekä sallittu pystysuuntainen siirtymä 3 mm. Siirtymärajoitus on ollut tarkastelluissa tapauksissa määräävä.

Raudoituksen tuennassa käyttämättömien sillan pituussuuntaisten päätte-
rästen sidontaväli riippuu tangon taipumasta oman painon johdosta sekä valun aiheuttamista rasituksista. Taipumaa on rajoitettava raudoituksen suunnitelman mukaisen sijainnin turvaamiseksi. Taulukossa 12 on esitetty sidontavälin arviointia varten eri maksimitaipuman arvoja vastaavat sidontavälit.

Välikkeiden mitoitus sekä tuettavan raudoituksen taipuma- ja jännitystar-
kastelu suoritetaan kohdassa 4.4.2 esitetyillä periaatteilla.

RAUDOITUKSEN TUENNAN SUUNNITTELU

Taulukko 9 Suurimmat sallitut sidontavälit pistekuormalle 1,4 kN: sidottava pääteräs Ø32, V- tai W-typin hakateräs A500HW Ø12 tai Ø16.

Sidonnalle sallittu rasitus 0,45 kN						
Jakoraidoituksen dimensio	Tuettavan raidoituksen omapaino: g_1 [kN/m ²]	Haan korkeus [mm]				
		<300	300...<400	400...<600	600...<800	≥ 800 ^{**)}
Sidontaväli [mm], kun $k_x=k_y$ ^{***)}						
Ø32	0,5	340	380	400	430	450
	1,0	310	340	350	370	390
	1,5	290	310	320	340	350
	2,0	270	290	300	310	320
	2,5	260	270	280	290	290
Ø25	0,5	290	320	340	370	390
	1,0	270	290	310	330	350
	1,5	260	270	290	310	320
	2,0	250	260	270	290	300
	2,5	240	250	260	270	280
Ø20	0,5	250	280	300	330	350
	1,0	240	260	280	300	320
	1,5	230	250	260	280	290
	2,0	220	240	250	260	270
	2,5	210	230	240	250	260
Ø16	0,5	230	250	270	290	310
	1,0	220	240	250	270	290
	1,5	210	230	240	260	270
	2,0	200	220	230	240	240
	2,5	190	210	220	230	230
Sidonnalle sallittu rasitus 0,25 kN						
	g_1 [kN/m ²]	Sidontaväli [mm], kun $k_x=k_y$				
Ø32	0,5	220	240	250	270	290
	1,0	210	220	230	250	260
	1,5	200	210	220	230	240
	2,0	190	200	200	210	240
	2,5	180	190	190	200	210
Ø25	0,5	190	210	220	240	250
	1,0	180	200	200	220	230
	1,5	180	190	190	210	210
	2,0	170	180	180	200	200
	2,5	170	170	180	190	190
Ø20	0,5	170	180	190	210	220
	1,0	160	170	180	200	210
	1,5	160	170	170	180	190
	2,0	150	160	170	180	180
	2,5	150	160	160	170	170
Ø16	0,5	140	160	170	180	190
	1,0	140	150	160	180	180
	1,5	140	150	160	170	180
	2,0	130	140	150	160	170
	2,5	130	140	150	160	160

*) g_1 = kuorma pinta-alaa kohden, g_2 = kuorma pituusyksikköä kohden

**) haan suurin sallittu korkeus määräytyy taulukosta 11

***) k_x = sidontaväli sillan pituus suunnassa, k_y = keskimääräinen sidontaväli sillan poikkisuunnassa

****) arvoja käytetään, jos sillan poikkisuuntainen keskimääräinen sidontaväli valitaan

pidemmäksi, kuin pituussuuntainen sidontaväli, tai jakoraidoituksen dimensio on < 16 mm

Taulukko 10 Suurimmat sallitut sidontavälit pistekuormalle 1,4 kN: sidottava pääteräs Ø25, V- tai W-typin hakateräs A500HW Ø12 tai Ø16.

Sidonnalle sallittu rasitus 0,45 kN						
Jakoraidoituksen dimensio	Tuettavan raudoituksen omapaino: ^{*)} g_1 [kN/m ²]	Haan korkeus (mm)				
		<300	300...<400	400...<600	600...<800	≥ 800 ^{**)}
Sidontaväli [mm], kun $k_x = k_y$ ^{***)}						
Ø25	0,5	250	280	300	330	350
	1,0	230	260	280	300	320
	1,5	220	240	260	280	300
	2,0	210	230	250	260	280
	2,5	210	220	240	250	260
Ø20	0,5	220	240	260	280	300
	1,0	210	230	240	260	280
	1,5	200	220	230	250	260
	2,0	190	210	220	240	250
	2,5	190	200	210	230	240
Ø16	0,5	190	210	230	250	270
	1,0	180	200	220	240	250
	1,5	180	200	210	230	240
	2,0	170	190	200	220	230
	2,5	170	180	190	210	220
Sidontaväli [mm], kun $k_y \gg k_x$ ^{****)}						
	g_2 [kN/m]					
-	0,10	130	150	160	180	190
	0,15	130	150	160	180	190
	0,20	120	140	150	170	180
	0,25	120	140	150	170	180
	0,30	120	130	150	160	170
Sidonnalle sallittu rasitus 0,25 kN						
	g_1 [kN/m ²]	Sidontaväli [mm], kun $k_x = k_y$				
Ø25	0,5	160	170	190	200	220
	1,0	150	170	180	190	210
	1,5	150	160	170	180	190
	2,0	140	160	160	170	180
	2,5	140	150	160	170	180
Ø20	0,5	140	150	170	180	200
	1,0	140	150	160	170	190
	1,5	130	140	150	160	180
	2,0	130	140	150	160	170
	2,5	120	130	140	150	170
Ø16	0,5	130	140	150	160	180
	1,0	120	130	140	150	170
	1,5	120	130	140	150	170
	2,0	110	120	130	140	160
	2,5	110	120	130	140	160

*) g_1 = kuorma pinta-alaa kohden, g_2 = kuorma pituusyksikköä kohden

**) haan suurin sallittu korkeus määräytyy taulukosta 11

***) k_x = sidontaväli sillan pituussuunnassa, k_y = keskimääräinen sidontaväli sillan poikkisuunnassa

****) arvoja käytetään, jos sillan poikkisuuntainen keskimääräinen sidontaväli valitaan

pidemmäksi, kuin pituussuuntainen sidontaväli, tai jakoraidoituksen dimensio on < 16 mm

Taulukko 11 Yläpinnan raudoituksen tuentaan käytettävän V- tai W-tyyppin hakateräksen (A500HW) suurin sallittu korkeus.

Sidonnalle sallittu raskaus (kN)	Hakateräksen suurin sallittu korkeus (mm)	
	φ 12 ^{*)}	φ 16 ^{**)}
0,25	1300	1500
0,45	800	800

Huom:

*) taivutussäde 36 mm

***) taivutussäde 80 mm

Taulukko 12 Sidontavälit eri maksimitaipuman arvoille, kun kuormana on terästangon omapaino.

Taipuma (mm)	φ10	φ12	φ16	φ20	φ25	φ32
0,5	1190	1310	1510	1690	1890	2140
1,0	1420	1550	1800	2010	2250	2540
1,5	1570	1720	1990	2220	2490	2810

5 ESIMERKKI RAUDOITUKSEN TUENTASUUNNITELMASTA

Esimerkkinä työraudoituksen suunnittelusta esitetään raudoitussuunnitelma 3-aukkoiselle laattasillalle.

Esimerkkisillan lähtöarvot ovat:

- hyödyllinen leveys 10,5 m
- jännemitat 13,0 + 15,3 + 13,0 m
- kansilaatan rakennekorkeus 850 mm
- teräslaatu A500HW.

Yläpinnan ("YP") raudoitus:

tuella:

- Ø25 k200 + Ø32 k200 (sillan pituussuuntainen raudoitus)
- Ø20 k200 + Ø25 k200 (jakoraudoitus)

kentässä:

- Ø25 k200 (sillan pituussuuntainen raudoitus)
- Ø20 k200 (jakoraudoitus)

Alapinnan ("AP") raudoitus:

tuella:

- Ø20 k200 (sillan pituussuuntainen raudoitus)
- Ø20 k200 (jakoraudoitus).

kentässä:

- Ø20 k200 + Ø25 k400 (sillan pituussuuntainen raudoitus)
- Ø20 k200 (jakoraudoitus).

5.1 Kansilaatan työterästen ja välikkeiden mitoituslaskelma

Laskentamenetelmä:

Taulukkimitoitus tämän ohjeen mukaisesti.

Raudoituksen työnaikaiset kuormat:

Raudoituksen omapainot ovat (taulukko 4):

- $0,193 + 0,316 + 0,123 + 0,193 = 0,83 \text{ kN/m}^2$ (YP tuella)
- $0,193 + 0,123 = 0,32 \text{ kN/m}^2$ (YP kentässä)
- $0,123 + 0,123 = 0,25 \text{ kN/m}^2$ (AP tuella)

- $0,123 + 0,096 + 0,123 = 0,34 \text{ kN/m}^2$ (AP kentässä)

Hyötykuorma:

- $1,5 \text{ kN/m}^2$
- Vaihtoehtoisesta yläpinnassa $1,4 \text{ kN}$.

Raidoituksen tuentamenetelmä:

YP raidoitus tuetaan sillan poikkisuuntaisilla työtangoilla.

YP kuormat siirretään muoteille käyttäen H-mallisia hitsattuja pukkeja.

AP raidoitus tuetaan sillan pituussuuntaisella työraidoituksella.

Raidoituksen tuentamenetelmä on kuvan 7 mukainen.

YP:

Sillan pituussuuntaisille pääteräksille kohdistuu kuorma:

- omapaino $0,83 \cdot (0,2 + 0,2) / 2 = 0,08 \text{ kN/m}$
- tasainen hyötykuorma $1,5 \cdot (0,2 + 0,2) / 2 = 0,14 \text{ kN/m}$
- yhteensä $= 0,22 \text{ kN/m}$

Sillan pituussuuntaisten pääterästen pienin tuentaväli (= yläpinnan työterästen jakoväli) määritetään pienemmän teräshalkaisijan 25 mm suhteen taulukoista 5,6 ja 7a. Pienin sallittu tuentaväli on

- 1740 mm (omapaino, taulukko 5)
- 3130 mm (omapaino ja hyötykuorma, taulukko 6)
- 1659 mm (omapaino ja pistemäinen hyötykuorma $1,4 \text{ kN}$, taulukko 7a).

∴ Valitaan yläpinnan työteräksiksi $\varnothing 20 \text{ k1600}$. Työteräksinä käytetään jakoraidoitustankoja siten, että joka kahdeksas $\varnothing 20$ tanko sijoitetaan alempaan kerrokseen.

Työteräksille tuleva kuorma on

- omapaino $0,83 \cdot 1,6 = 1,33 \text{ kN/m}$
- tasainen hyötykuorma $1,5 \cdot 1,6 = 2,40 \text{ kN/m}$
- yhteensä $= 3,73 \text{ kN/m}$

Työterästen tuentaväli (= H-pukkien jakoväli sillan poikkisuunnassa) määritetään työteräksen halkaisijan 20 mm suhteen taulukoista 5, 6 ja 7a. Pienin sallittu tuentaväli on

- 730 mm (omapaino, taulukko 5)
- 1020 mm (omapaino ja hyötykuorma, taulukko 6)
- 680 mm (omapaino ja pistemäinen hyötykuorma $1,4 \text{ kN}$, taulukko 7a).

∴ Valitaan yläpinnan työterästen tuentaväliksi $k650$.

AP:

Valitaan AP työteräksiksi $\varnothing 12$ laatan tehollisen korkeuden maksimoimiseksi.

H-pukit:

Edellä laskettujen YP työterästen kuormien perusteella saadaan pukin pystyosalle kohdistuvaksi normaalivoimaksi

- $3,73 \cdot 0,65 = 2,4$ kN (omapaino ja hyötykuorma $1,5$ kNm²)
- $1,33 \cdot 0,65 + 1,4 = 2,3$ kN (omapaino ja hyötykuorma $1,4$ kN).

Pukin korkeus määritetään ottaen huomioon terästen todellinen paksuus joka on $1,1$ kertaa nimellispaksuus:

- $850 - 2 \cdot 35 - (12 + 32 + 32 + 25 + 25) \cdot 1,1 = 641$ mm.

Taulukon 9 perusteella nähdään, että pystyosan dimensioksi voidaan valita $\varnothing 16$, jolle suurin sallittu pystyosan mitta $2,8$ kN kuormalla on 870 mm.

H-pukilta välittyvä kuorma siirretään muotille kahdella 4-jalkaisella siltavälikkeellä (jalan halkaisija 10 mm). Välikkeet asetetaan samalle etäisyydelle H-pukin pystytangosta, jolloin välikkeelle tuleva kuorma jakaantuu tasan molemmille välikkeille. Välikkeen maksimikuorma on

- $2,4/2 = 1,2$ kN ($\leq$ välikkeen sallittu kuorma = $1,4$ kN).

H-pukin alaosan vaakatangon mitaksi valitaan rakenteellisesta syistä 400 mm ja teräsdimensioksi $\varnothing 16$. Alaosan vaakatangon jännitykset ja taipumat ovat tarkasteltavassa tapauksessa merkityksettömiä. Yläosan vaakatangon teräsdimensioksi voidaan valita esim. $\varnothing 16$ ja pituudeksi 100 mm.

AP työterästen jakoväli:

Alapinnan jakoraidoitukselle tuleva suurin kuorma on

- omapaino $0,34 \cdot 0,2$ = $0,68$ kN/m
- tasainen hyötykuorma $1,5 \cdot 0,2$ = $0,30$ kN/m
- yhteensä = $0,98$ kN/m.

Jakoraidoituksen tuentaväli (= alapinnan työterästen jakoväli) määritetään taulukoista 5 ja 6 jakoraidoituksen terähalkaisijan 20 mm suhteen. Pienin sallittu tuentaväli on:

- 850 mm (omapaino, taulukko 5)
- 1580 mm (omapaino ja hyötykuorma, taulukko 6).

$\therefore$ Valitaan AP työteräksille rakenteellisista syistä sama jakoväli, kuin H-pukeille sillan poikkisuuntaan, eli 650 mm.

AP työterästen tuentaväli:

Työteräkset tuetaan tyypiltään samoilla väliskeillä, kuin edellä esitetyt H-pukit. Työteräksille tuleva suurin kuorma on

- omapaino $0,34 \cdot 0,65$ = 0,22 kN/m
- tasainen hyötykuorma $1,5 \cdot 0,65$ = 0,98 kN/m
- yhteensä = 1,20 kN/m

Alapinnan työterästen tuentaväli määritetään taulukoista 5 ja 6 työteräksen halkaisijan 12 mm suhteen. Pienin sallittu tuentaväli on

- 700 mm (omapaino, taulukko 5)
- 670 mm (omapaino ja tasainen hyötykuorma, taulukko 6).

∴ Tuentaväliksi valitaan 650 mm.

Työraudoituksen vähennykset:

Hakaterästen alle sijoitettavista rakenteellisista työteräksistä (2 kpl/hakalinja) voidaan korvata osa alapinnan pääraudoituksen työteräksillä. Liitteen 2 poikkileikkauksen mukaisesti on 10 hakalinjan toinen haka-työteräs korvattu alapinnan pääraudoituksen työteräksellä.

Laskelman yhteenveto:

- Laskelmassa on mitoitettu kansilaatan työteräkset ja niiden tuenta. Yläpinnan terästen kuormat siirretään muotille hitsattujen H-pukkien $\varnothing 16$ ja väliskeiden kautta.
- Yläpinnan työterästen k1600 on valittu toimivan raudoituksen perusteella. Joka kahdeksas jakoraudoitustanko $\varnothing 20$ toimii työteräksenä, ja ne sijoitetaan alempaan raudoituskerrokseen.
- Alapinnan työteräkseksi on valittu $\varnothing 12$ laatan tehollisen korkeuden maksimoimiseksi. Alapinnan työterästen k650 on valittu samaksi, kuin H-pukkien jakoväli sillan poikkisuunnassa, jolloin H-pukkien kuormat voidaan ohjata muotille työraudoituksen alle sijoitettavien väliskeiden avulla.

5.2 Raudoituksen tuentasuunnitelma

Kohdan 5.1 mukaisen laskelman perusteella määritetty raudoituksen tuentasuunnitelma on esitetty liitteen 2 raudoituspiirustuksessa. Tästä piirustuksesta on luettavuuden parantamiseksi jätetty pois rakenneterästen positio-numerointi.

VIITTEET

[1] By 30-5: Betonirakenteiden yksityiskohtien ja raudoituksen suunnitteluohjeet. Suomen Betoniyhdistys Ry.

[2] B4 Betonirakenteet, Suomen rakentamismääräyskokoelma, Ympäristöministeriö. Valtion painatuskeskus, Helsinki 1987.

[3] B7 Teräsrakenteet, Suomen rakentamismääräyskokoelma, Ympäristöministeriö. Valtion painatuskeskus, Helsinki 1987.

[4] Betonirakenneohjeet, Tielaitos, Siltayksikkö, 1999.

LIITE 1A BETONITERÄSLUETTELOLOMAKKEET

BETONITERÄSLUETTELO, liite
Teräslaatu A500HW

Teräksen tyyppi ja nro		Osa/alue	Liittyy piir.	Luettelo nro	

BETONITERÄSTEN TAIVUTUSTYYPIT		
A 	B 	C
D 	E 	F
G 	H 	J
K 	N 	O
P 	R 	U
V 	W 	Z
Y vapaamuotoinen tanko		Korkeintaan 5 suoraa osaa ja 4 kulmaa: a, c, e, v, y = suoran osan pituus (mm) b, d, u, x = suorien osien välinen taivutuskulma (-180°...180°)
Taivutusmitat noudattavat terästen ulkopintaa.		
$90^\circ < u \leq 180^\circ$ 		$u \leq 90^\circ$ $x = b \cdot \sin(u) + \phi \cdot \cos(u)$

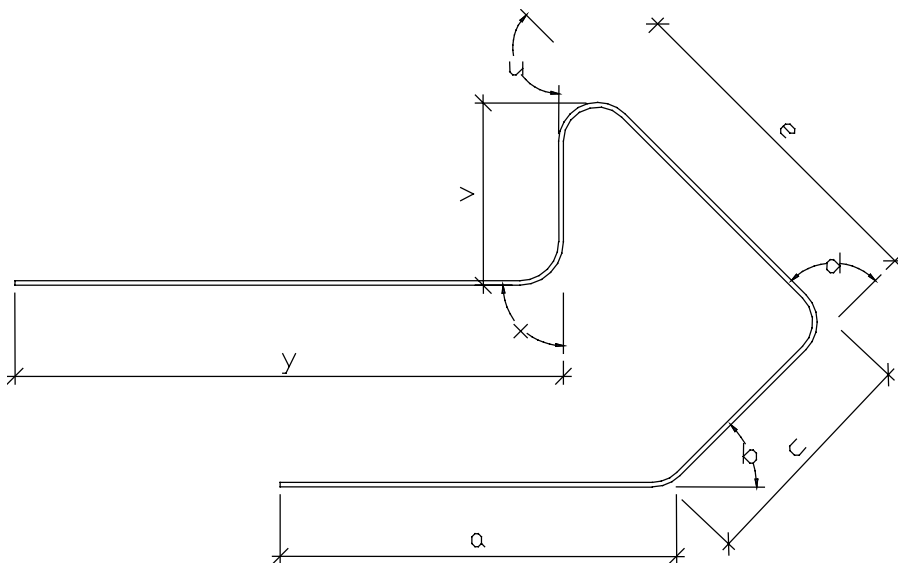
YLEISEN TAIVUTUSTYYPIN TERÄKSET

Yleisen tyypin (Y) teräksen taivutusmitat annetaan teräsluetteloissa suorien osien pituusmittojen ja osien välisten taivutuskulmien avulla. Ensimmäinen osa (a) oletetaan aina vaakasuuntaiseksi ja sen alkupää on vasemmalla. Osamittojen kirjaintunnusten merkitys yleisen tyypin teräksen tapauksessa on seuraava:

- a: 1. osan pituus
 b ja c: 2. osan taivutuskulma ja pituus
 d ja e: 3. osan taivutuskulma ja pituus
 u ja v: 4. osan taivutuskulma ja pituus
 x ja y: 5. osan taivutuskulma ja pituus.

- Y-teräksen pituus on lasketaan aina kaavalla $L = a + c + e + v + y$.
- Taivutuskulmat ilmoitetaan asteina ja niiden arvo on välillä $-180^\circ \dots 180^\circ$.
- Taivutuskulma on positiivinen kun terästä taivutetaan alkupäästä loppupäähän kuljettaessa vasemmalle ja negatiivinen kun terästä taivutetaan oikealle.
- Osan pituusmitat ilmoitetaan millimetreissä.

Esimerkiksi kuvan mukaisen y-teräksen osamitat ovat:

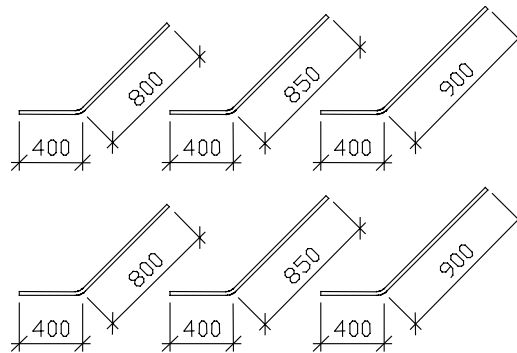
- a = 1000 mm
 b = 45° , c = 600 mm
 d = 90° , e = 900 mm
 u = 135° , v = 400 mm
 x = -90° , y = 2000 mm

Mikäli terästen osien "vedettyjen" reunojen perusteella laskettu kulma on $\geq 90^\circ$ on taivutusmittoja määritettäessä otettava huomioon terästen osamittojen määrittämissääntö (kuvan esimerkissä u-kulma).

TAIVUTUSMITOILTAAN MUUTTUVAT TERÄSSARJAT

Taivutusmitoiltaan muuttuvilla teräsarjoilla, "luseeraavilla" teräksillä, tarkoitetaan terässarjaa jonka jokin taivutusmitta kasvaa vakioinkrementein. Luseeraavat teräkset voidaan esittää teräsluetteloissa kahdella rivillä:

- Ylemmälle riville listataan sarjan ensimmäinen teräs; kpl sarakkeessa sarjojen lkm.
- Alemmalle riville kpl sarakkeeseen terästen lkm sarjassa, sekä sarjan viimeisen teräksen ne osamitat, jotka poikkeavat sarjan ensimmäisen teräksen vastaavista mitoista.

Esimerkiksi kuvan mukaiset kuusi hakaterästä voidaan esittää:

Tyyppi	Nro	D	Lkm	r	a	b	u
C	1	16	2	48	400	800	45
...			3			900	

Alemmalle riville voidaan merkitä Tyyppi-sarakkeeseen taivutustyyppiksi "..." jatkorivin tunnuksiksi. "Nro", "D" ja "r" kenttiä ei merkitä alemmalle riville.

Aikaisemmin käytettyä merkintää luseeraavien terästen kpl sarakkeessa (esim. 2x3) ei enää käytetä, koska merkintä sekoittuu teräsnippujen merkintään.

BETONITERÄSLUETTELON TIEDONSIIRTOTIEDOSTO

Siirtotiedostona toimii vakimuotoinen tekstitiedosto. Teräsluetteloiden tiedot esitetään tiedostossa seuraavin periaattein:

- Tiedot esitetään sarakesidonnaisesti tietyssä kohtaa riviä. Sarkainmerkkejä, pilkkuja, puolipisteitä ym. yleisiä erotinmerkkejä ei käytetä.
- Datarivin pituus on 86 merkkiä.
- Ensimmäiset rivit ovat otsikkotietoja. Rivien alussa on otsikkotiedon tunnustin (3:merkkiä).
- 'RD:' tunnustin ilmoittaa datatiedon listauksen aloituskohdan.

Esimerkki otsikkotiedoista:

SU:RKi
RA:Salmin raittisilta
RO:Päälysrakenne
AL:Kansi
RK:
PN:R15/15195 c-2
LN:R15/15195, 1(3)
TL:A500HW
RD:

Sarakejako:

1...3 taivutustyyppi
4...7 teräksen positionumero
8...11 nippujen määrä
12...15 terästen kappalemäärä yhdessä nipussa
16...18 teräksen halkaisija, D
19...24 teräksen pituus, L
25...30 a-mitta
31...35 b-mitta
36...40 c-mitta
41...45 d-mitta
46...50 e-mitta
51...54 u-mitta (kulma)
55...58 v-mitta (kulma)
59...63 x-mitta
64...68 y-mitta
69...72 taivutussäde, r
73...82 Huom. kenttä
83...86 Terästen suunniteltu porrastus terässarjassa (voi olla eri kuin teoreettinen porrastus)

"Taivutustyyppi" ja "Huom." sarakkeita lukuun ottamatta teksti tasataan sarakkeen oikeaan reunaan. Osamitaltaan vaihtelevat terässarjat annetaan kahdella rivillä:

- Ylemmälle riville on listattuna sarjan ensimmäinen teräs; kpl sarakkeeseen sarjojen lkm.

- Alemmalle riville merkitään taivutustyyppiksi L. Kpl sarakkeeseen merkitään terästen lkm sarjassa, sekä sarjan viimeisen teräksen ne osamitat, jotka eroavat sarjan ensimmäisen teräksen ko. mitasta.
- Terässarjalle voidaan antaa minimiporrastus ΔL sarakkeeseen.

Samassa tiedonsiirtotiedostossa voidaan esittää useita tai kaikki projektin luetteloiden tiedot. Osat/alueet ja luettelot erotetaan toisistaan otsikkotietorei-veillä.

Esimerkki valmiista tiedonsiirtotiedostosta:

```
SU:RKi
RA:Salmin raittisilta
RO:päällysrakenne
AL:100: alapinnan teräkset
RK:
PN:R15/15195 c-2
LN:R15/15195, 1(3)
TL:A500HW
RD:
A 1a 1 6 25 11700 11700
A 1b 1 6 25 11920 11920
A 1c 1 6 25 11920 11920
A 1d 1 6 25 11700 11700
A 2a 1 8 25 9407 9407
A 2b 1 8 25 12000 12000
A 2c 1 8 25 6746 6746
A 2d 1 8 25 12000 12000
A 2e 1 8 25 9407 9407
A 3a 1 8 25 9407 9407
A 3b 1 8 25 12000 12000
A 3c 1 8 25 6746 6746
A 3d 1 8 25 12000 12000
A 3e 1 8 25 9407 9407
A 4a 1 16 25 10750 10750
A 4b 1 16 20 7800 7800
A 4c 1 16 25 12000 12000
A 4d 1 16 25 12000 12000
A 4e 1 16 25 4650 4650
A 5a 1 16 25 4650 4650
A 5b 1 16 25 12000 12000
A 5c 1 16 25 12000 12000
A 5d 1 16 20 7800 7800
A 5e 1 16 25 10750 10750
A 6a 1 8 25 9850 9850
A 6b 1 8 25 12000 12000
A 6c 1 8 25 12000 12000
A 6d 1 8 25 12000 12000
A 7 1 32 25 7604 7604
A 8 1 14 25 7604 7604
C 9 2 111 16 4986 2493 2493 5 233 192
E 10 2 111 16 2874 280 1878 716 50 12 225 165 192
E 11 2 111 16 3351 1193 1878 280 12 50 264 225 192
```

Jne...

LIITE 2 ESIMERKKI TUENTASUUNNITELMAN ESITTÄMISESTÄ PIIRUSTUKSESSA

